

Problemen som uppstår ur den konkreta klasskampen och folkliga organiseringen

José Antonio Gutiérrez Danton

Juli 2025

Innehåll

Kampens aktörer	4
Tre organisationsnivåer	6

När anarkister börjar diskutera utsikterna för anarkistisk aktivitet på medellång sikt blir kopplingen mellan strategi och taktik tydligare: det vill säga vad vi ser som vårt mål, det frihetliga samhället, och de medel genom vilka vi ska nå dit. Med tanke på den traditionella anarkismens starka förkastande av den artificiella distinktionen mellan "medel" och "mål", är det mycket förvånande över hur ofta de skiljs åt i anarkistisk praktik. Detta beror huvudsakligen på bristen på strategisk planering, vad som ska skapa bryggan mellan den "avlägsna framtiden" och de vardagliga frågorna vi har att göra med. Risker för oenighet när det kommer till dessa två är liten, både för vardagsfrågorna och den avlägsna framtiden (däremot kan inget förkastas i anarkins galna zoo). Men det är helt klart i de medellånga perspektiven som de flesta meningsskiljaktigheter uppstår, eftersom det är vid den punkten vi börjar tala om den revolutionära vägen som ska uppnå störtandet av det gamla samhället och födseln av det nya. Det är först när vi bestämt oss för vårt medellångsiktiga perspektiv som kamperna blir "revolutionära", när de börjar sträva efter ett mål, som vi kan ta det politiska initiativet och eftersom det är endast då den avlägsna framtiden slutar att vara en utopisk dröm och istället blir ett revolutionärt program.

Vi erkänner behovet av att uppnå någonting mer än mediebevakning eller ett gäng nya militanter för varje kamp. Vi erkänner också behovet av att skapa någon mekanism som gör att vi kan testa om vi faktiskt är på väg någonstans. Det är tänkt att vara skapandet av permanenta (organiska) länkar som på ett eller annat sätt överlever de förbipasserande gnistorna av uppror, som sammanlänkar dessa uppror i tiden. Samtidigt måste vi ha en uppsättning mål att sträva efter, som kan fungera som vägledning för vår aktivitet och som utvärderingsverktyg med vilket vi kan mäta effektiviteten [hos våra handlingar].

Med de organiska länkarna mellan kamper i åtanke, måste vi undersöka vilka aktörerna i kampen är, för att veta hur vi ur ett frihetligt perspektiv ska ta itu med frågan om organisationer i samhället.

Kampens aktörer

Först och främst, och det finns ingen anledningen att diskutera detta i detalj med klasskampsanarkister, är grunden för kampen motsättningen mellan två grundläggande klasser: arbetarklassen och borgarklassen. Som kamrat Mac Giollamóir konstaterade i *Workers Solidarity* (86): "Arbetarklassen är en sida av den sociala förhållande som definierar kapitalism. Detta förhållande är förhållandet mellan den som anställer och den anställda. Det är förhållandet mellan den kapitalist som köper arbetarens förmåga att arbeta och leva fritt och arbetaren som ger upp denna förmågan för att överhuvudtaget kunna leva." Det är en del av ett dynamiskt, dialektiskt, förhållande; inte en uppsättning fasta karaktärer. Arbetarklassens huvudsakliga kännetecken är dess beroende av lönesystemet; dess lägre rang i arbetets hierarkiska organisering (det finns alltid någon som står över dig); dess egenskap av att vara en skapare av vinst som kapitalisten lägger beslag på; och därmed det faktum att den lever som utnyttjad och förtryckt.

Detta är den underliggande verklighet som formas livet i det moderna -kapitalistiska- samhället. Det är verkligt, men vi talar om ett förhållande, en beskrivning av en process, om teoretiska modeller för att förstå en verklighet som är långt mer komplex än dessa två antagonistiska poler (annars skulle revolutionen inte utgöra något problem, eftersom den härskande klassen för länge sedan skulle fördrivits från makten, om det bara vore genom antal). Mellan dessa två poler så finns en stor vidd av gråzoner. Och klasskonflikten tar sig i uttryck i konkreta karaktärer. Vilka är dessa karaktärer? Det är en fråga av yttersta vikt för varje revolutionär, och avgränsningen av dessa kampaktörer kommer i stor utsträckning att avgöra vilka taktiker som väljs.

Vi kan dela in dessa kampaktörer i grupper eller kategorier utifrån många kännetecken:

1. **Omedelbara problem som påverkar dem och deras omedelbara intressen;**
2. **Kamptraditioner och organisering som springer ur dessa problem och intressen;**
3. **En gemensam plats eller aktivitet i samhället;**

Oavsett om aktörerna är i stillhet, kan potentialen för dem att bli en explosionsfaktor i klasskampen vara latent.

Det är också värt att nämna att kampens aktörer (eller folkliga subjekt, som de också kallas) inte nödvändigtvis representerar en tydlig klass; ta till exempel de traditionella exemplen på kampaktörer – studenter, arbetare, grannar och småbönder. Endast arbetare kan räknas som en "ren" klass, medan alla andra innehåller medlemmar av olika klasser och alla möjliga gråzoner (småborgare, borgare, den oklara medelklassen, marginalen element och arbetarklassen). De sociala aktörens klasskaraktär ger, i allmänhet, ett viktigt behov av en arbetarklasstendens som uttrycks som en politisk kraft, som kan vinna över andra delar av samhället till en revolutionär sak och program.

Dessa är också kategorier som inte existerar isolerade från varandra: arbetarens barn kan vara studenter, och de är alla invånare i ett visst samhälle. Men deras identitet som en del av en viss kampaktör blir tydlig när kampen uppstår, och kring vissa organisatoriska traditioner. Som exempel kan nämnas att det i Chile 1983 utbröt stora massdemonstrationer mot Pinochets diktatur; även om uppmaningarna till kamp kom från gruvarbetarfacken, ledde fackföreningarnas relativa svaghet i ett halvt underjordiskt sammanhang till att slummen – där arbetarna bodde – blev den huvudsakliga platsen för protesterna och att även andra samhällsskikt, inklusive små butiksägare, deltog i kampen sida vid sida med arbetarna. Men identitet i dessa kamper skapades kring vissa organisationer och kamper som var belägna i det konkreta utrymmet – i detta fall slummen. Och många av dem var samma människor som tio år tidigare artikulerade sin identitet kring de industriella nätverken, under Unidad Popular-perioden (1970-1973). Detta återspeglar de sociala aktörernas, och deras identitets, dynamiska

natur. Men skapandet av en sådan identitet, och skapandet av dessa faktiska krav är den grund varpå kampen kan blomstra; inte över ett teoretiskt uttalande om den sociala konflikten i det abstrakta, eller över högtflygande krav på samhällsförändring.

När vi väl har bestämt vilka som är de folkliga subjekten vid en konkret tid och plats, kan vi på börja tänka på medellång sikt om konkreta krav för kamp, inom ramen för ett program, och vi kan ta det politiska initiativet. Men vi kan också börja fundera på hur vi kan organisera dessa sektorer i enlighet med våra politiska åsikter, eller åtminstone hur vi på ett sunt och frihetligt sätt kan påverka deras egna organisationer. Men här måste vi vara mycket försiktiga så att vi inte blandar ihop de olika utrymmena och typerna av organisationer, om vi vill skapa enighet och inte splittring. Det bästa exemplet på hur man inte ska göra det är det klassiska trotskistiska synsättet som helt blandar ihop ett partis domäner med en social rörelse. Denna politiska närsynthet leder till att varje enskild grupp som de deltar i krymper och splittras, tills dess att det är omöjligt att skilja dem från deras "fronter". Sekterism är det enda logiska resultatet av denna praktik, och försvagandet av de sociala krafterna. Historiskt har anarkister lidit av samma problem i form av anarkosyndikalism, som traditionellt förväxlat ett "parti" med en "fackförening". Resultaten finns där för alla att se: de slutade inte upp i att agera som en riktig politisk kraft, och de agerade inte som en riktig fackförening. Det orsakade dess snabba nedgång nästan överallt.

Så vi måste veta vad vi talar om när vi talar om att organisera folket för kampen, eftersom det finns många olika sorters organisationer, och vi måste ha en tydlig politik på alla de olika nivåerna av folkets organisering.

Tre organisationsnivåer

Med hänsyn till det ovan nämnda (det vill säga arbetarklassens natur och dess konkreta uttryck), kan vi nu gå in på det som detta dokument handlar om: de tre nivåer på vilka folket organiserar sig och sättet att bygga en rörelse av revolutionär och frihetlig karaktär. Det bör sägas att det inte finns några magiska formler för detta, och att beskrivningen av dessa tre nivåer är lika teoretisk och allmän som definitionen av arbetarklassen; de existerar på ett väsentligt sätt, men de uttrycks också på konkreta och specifika sätt.

Organisationsnivåerna bestäms utifrån sammanslagningen av både ett handlingsprogram och den sociala karaktären hos de aktörer vi kämpar tillsammans med. För att kunna gå vidare, låt oss först komma överens om ett oundvikligt dilemma i varje revolutionär rörelse: erkännandet av att det endast är enandet av arbetarklassen som kan största den härskande klasen och faktumet att arbetarklassen inte är ett homogent block – det finns olika nivåer av kunskap och klassmedvetenhet, det finns olika idéer, åsikter, tendenser, vissa som lutar mer åt en frihetlig pol, och andra mot en auktoritär pol. Därför är enighet nödvändighet, men en absolut enighet är helt enkelt inte möjlig. Därför måste vi fastställa vilka nivåer av enighet vi kan uppnå på olika organisationsnivåer¹. Det är inte möjligt att skilja denna fråga från karaktären hos vardera organisationsnivå.

1. Nivån för de sociala-, folkliga- eller massorganisationerna – den sociala nivån: Denna nivå kännetecknas av de organisationer som samlar en enda kampaktör, oavsett politisk inriktning (fackföreningar, studentfackföreningar, samhällsföreningar, etc.). Enigheten måste vara så bred som möjligt, vi måste kämpa mot sektarism inom dem, och sättet att påverka dem är genom att agitera krav, praktiker och avslöja systemets motsägelser inom dem. Det är här det är möjligt att ena huvuddelen av folket, och detta bör betraktas som målet med dem. Och även om de inte är politiska till sin natur, kan de bli politiska under kampens gång och genom klassmotsättningarnas naturliga utveckling. Oavsett hur politiska de kan bli, får de inte förväxlas med en politisk grupp eller en tendens. Och vi måste hålla klart för oss att vi strävar efter att våra idéer ska påverka majoriteten, men minoriteter kan inte rensas ut och vi kan inte tvinga på ideologiska definitioner och etiketter på dem.

2. Nivån för tendensen, nätverket, strömningen eller fronten – den sociala politiska nivån: Detta är en mellannivå, i denna samlas medlemmar ur ett enskilt folkligt subjekt med en viss politisk inriktning: det är detta som skiljer den från den ovanstående nivån. Denna inriktning kan dock inte vara lika definierad som den hos en politisk grupp eller parti. Vissa aktivister eller militanter som delar synsätt och politik när det gäller den specifika frågan som berör dem, samlas för att bilda en viss tendens inom en större rörelse eller organisation. Ett bra exempel kan vara en tendens i ett fackförbund: människor kan vara oense i många politiska frågor, de kan komma från olika politiska traditioner, men till exempel så kommer de överens om att utveckla en stridbar fackföreningsrörelse och i kampen mot socialt partnerskap [klasskompromisser]. Man behöver verkligen inte hålla med om något annat; det vore fel att försöka förväxla enighet med "äktenskap" och man skulle bara riskera att misslyckas med de mest angelägna uppgifterna. De skulle vara mer specifika, politiskt sett, än fackföreningen själv; men de skulle inte vara en definierad, homogen, politiskt kraft. Ett annat bra exempel är erfarenheter från de "frihetliga fronterna" i Sydamerika – de samlar studenter, arbetare och grannar som delar en frihetlig syn på politik, när det gäller organisering och kampmedel, och som delar en rad konkreta förslag på hur de ska lösa sina problem. Men personerna i fronterna skulle vara oense om många av de frågor som inte är nödvändiga för enighetens skull i den specifika kamp och organisation som de tillhör.

3. Nivån på den revolutionära organisationen eller partiet den politiska revolutionära nivån: Denna nivå är den mest specifika av dem alla, och den kännetecknas av att samla människor från olika folkliga subjekt (dvs. studenter, arbetare, etc.), men som delar en politisk uppfattning och ett politiskt program (av en

¹ Det är till Bakunins och Plattformens förtjänst att de ger oss mycket intressanta inblickar i dessa frågor.

revolutionär och frihetlig karaktär, i vårt fall). Eftersom de kommer från olika bakgrunder är det uppenbart att denna nivå naturligtvis kommer att hänvisa till förändringar i samhället som helhet, och denna nivå är den mest avgränsade; enighet baseras här på de nödvändiga nivåerna av ideologisk och taktisk enighet. Annars finns det inte någon större mening att hålla ihop, om det inte är möjligt att komma ut med ett kollektivt överenskommet program för ingripande i samhället i stort. Denna nivå är den som tydligast överväger klasskampens positioner och de olika klassalternativ som de olika politiska krafterna antar.

Detta är, kortfattat, en allmän översikt över problemet med kampaktörerna, klass och organisering. Det är bara ett skelett tänkt att användas för diskussionen om vad vi ska göra på medellång sikt, och hur vi ska ta itu med de stora problem vi har framför oss när vi försöker definiera en revolutionär väg för vår respektive region under 2000-talet.

Det Anarkistiska Biblioteket

José Antonio Gutiérrez Danton
Problemen som uppstår ur den konkreta klasskampen och folkliga organiseringen
Juli 2025

Mottogs den 2025-06-07 från <https://www.blackrosefed.org/problems-posed-by-the-concrete-class-struggle/>
Översatt av Vira Mäki

www.anarkistiskabiblioteket.se